

Wykonawca badania:

Pracownia Badań i Doradztwa "Re-Source"
ul. Spławie 53; 61-312 Poznań
tel. 61 622 92 06 - 07; fax 61 622 92 08
biuro@re-source.pl; www.re-source.pl

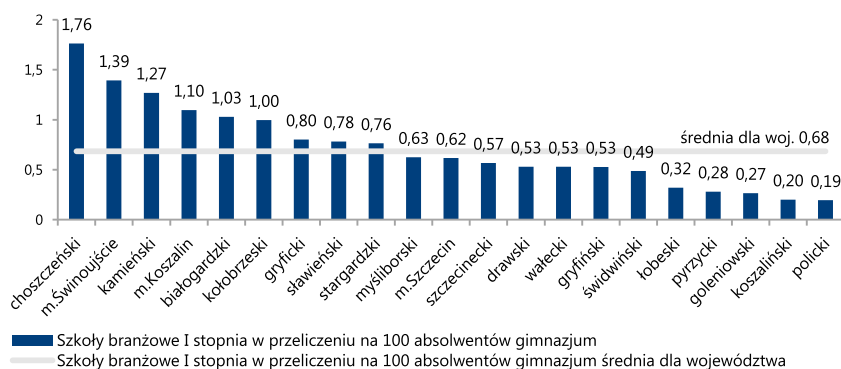
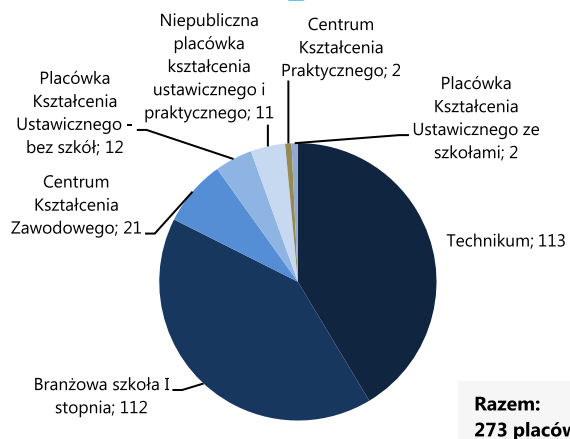
Zamawiający:

Urząd Marszałkowski
Województwa Zachodniopomorskiego
ul. Korsarzy 34; 70-540 Szczecin
tel.: 91 44 67 184; www.wzp.pl

EWALUACJA DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH W RAMACH RPO WZ 2014-2020 NA RZECZ EDUKACJI ZAWODOWEJ W POWIĄZANIU Z ZAPOTRZEBOWANIEM REGIONALNEGO RYNKU PRACY

STRUKTURA SZKÓŁ I PLACÓWEK KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

W roku szkolnym 2019/2020 w województwie zachodniopomorskim w Systemie Informacji Oświatowej zarejestrowane były 273 szkoły / placówki prowadzące kształcenie zawodowe. Najwięcej było techników (113 szkół) oraz szkół branżowych I stopnia (112 placówek), przy czym aktywną działalność prowadziło 98 techników i 90 szkół branżowych I stopnia.

Powiatami o najlepszej sytuacji w zakresie dostępności szkół branżowych I stopnia uwzględniając liczbę szkół przypadającą na 100 absolwentów gimnazjum są powiaty: choszczeński, m. Świnoujście, kamieński, m. Koszalin, białogardzki i kołobrzeski, gdzie wskaźnik ten przekracza wartość 1. Z kolei najniższa dostępność występuje na terenie powiatów: polickiego, koszalińskiego, goleniowskiego, pyrzyckiego i łobeskiego.

PROBLEMATYKA I METODOLOGIA BADANIA

CELE BADANIA

CEL GŁÓWNY

OCENA WPŁYWU INTERWENCJI NA POPRAWĘ DOSTĘPNOŚCI, JAKOŚCI I EFEKTÓW KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO ORAZ JEGO DOSTOSOWANIA DO POTRZEB REGIONALNEGO RYNKU PRACY

CELE SZCZEGÓŁOWE

Ocena jakości i efektów kształcenia zawodowego w województwie zachodniopomorskim.

Ocena jakości i efektów kształcenia zawodowego w województwie zachodniopomorskim.

METODOLOGIA BADANIA

Badanie zrealizowane zostało w dwóch edycjach obejmujących swoim zakresem następujące techniki badawcze:

- **Analiza Desk research** obejmująca dane zastane;
- **Badanie mixed-mode** z dyrektorami szkół uczestniczących i nieuczestniczących we wsparciu, uczniami uczestniczącymi w projektach, nauczycielami i instruktorami oraz innymi uczestnikami projektów;
- **Ankieta internetowa (CAWI)** z uczniami szkół zawodowych nieuczestniczących w projektach oraz beneficjentami realizującymi ewaluowane projekty;
- **Wywiady IDI** z przedstawicielami IZ, IP WUP oraz IP ZIT;
- **Wywiady ITI** z przedsiębiorcami współpracującymi ze szkołami zawodowymi;
- **Wywiady eksperckie** z przedstawicielami Kuratorium Oświaty, WUP w Szczecinie, Wydziału Edukacji i Sportu UMWZ oraz Uniwersytetu Szczecińskiego;
- **Zogniskowane wywiady grupowe (FGI)** z nauczycielami przedmiotów zawodowych oraz instruktorami praktycznej nauki zawodu ze szkół / placówek oświatowych nieobjętych wsparciem (w II edycji badania technika zastąpiona wywiadami ITI);
- **Studia przypadku** dotyczące dobrych praktyk w zakresie realizacji projektów w obszarze edukacji zawodowej;
- **Metoda podwójnej różnicy** obejmująca szkoły i placówki oświatowe objęte oraz nieobjęte wsparciem.

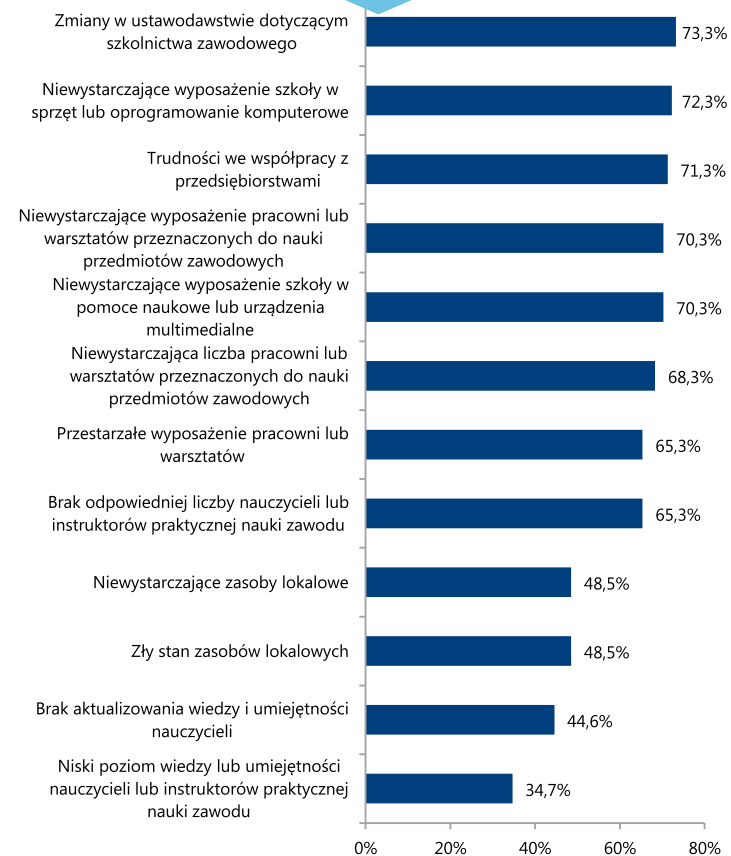
NAJWAŻNIEJSZE REKOMENDACJE POBADAWCZE

W ramach badania sformułowano następujące rekomendacje:

- Wprowadzenie w przyszłym okresie finansowania elementu kierownictwa wsparcia zorientowanego na doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu za pomocą modelu popytowego oraz dodatkowych rozwiązań zwiększających trafność i użyteczność wsparcia kompetencyjnego dla tej grupy docelowej. Rekomendacja dotycząca obszaru EFS.
- Rozważenie w przyszłym okresie finansowania – w przypadku, gdy będzie to możliwe w kontekście regulacji krajowych – zmiany podejścia dotyczącego obligatoryjności określonych form wsparcia w ramach realizowanych typów projektów współfinansowanych ze środków EFS.
- Wspieranie w przyszłym okresie finansowania takich inwestycji w obszarze kształcenia zawodowego, które ograniczają zjawisko rozproszenia wsparcia o profilu infrastrukturalnym, jednocześnie umożliwiając koordynację kierunków i obszarów kształcenia zawodowego. Rekomendacja dotycząca obszaru EFRR.
- Zapewnienie w przyszłym okresie finansowania wsparcia dotyczącego kształcenia zawodowego, które byłoby wdrażane z wykorzystaniem instrumentów terytorialnych. Rekomendacja dotycząca obszarów: EFS i EFRR.
- Uproszczenie w przyszłym okresie finansowania systemu wsparcia w obszarze kształcenia zawodowego w odniesieniu do pomocy współfinansowanej ze środków EFS.
- Podjęcie w przyszłym okresie finansowania działań zorientowanych na zapewnienie komplementarności wsparcia dotyczącego edukacji zawodowej z innymi obszarami interwencji RPO WZ, a jednocześnie zwiększenie skuteczności pomocy odnoszącej się do sfery kształcenia zawodowego. Rekomendacja dotycząca obszaru EFRR.
- Rozważenie w ramach przyszłego okresu finansowania zmiany podejścia do zapewnienia powiązania działań „miękkich” i infrastrukturalnych w obszarze edukacji zawodowej. Rekomendacja dotycząca obszaru EFS.
- Dążenie do zmiany podejścia w zakresie oceny uzasadnienia dla realizacji określonego rodzaju projektów na etapie oceny i weryfikacji składanych wniosków o dofinansowanie. Rekomendacja dotycząca obszarów: EFS i EFRR.
- Wprowadzenie w przyszłym okresie finansowania rozwiązań zwiększających atrakcyjność wsparcia w formule staży i praktyk dla poszczególnych kategorii interesariuszy. Rekomendacja dotycząca obszaru EFS.
- Podjęcie w przyszłym okresie finansowania działań zwiększających zaangażowanie sektora przedsiębiorstw w planowanie i realizację przedsięwzięć w obszarze kształcenia zawodowego. Rekomendacja dotycząca obszarów: EFS i EFRR.
- Podejmowanie w przyszłym okresie finansowania działań zorientowanych na większą integrację i kompleksowość interwencji w obszarze kształcenia zawodowego. Rekomendacja dotycząca obszaru EFS.

BARIERY W ZAPEWNIENIU WYSOKIEJ JAKOŚCI KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

Według wyników badania z dyrektorami szkół zawodowych zapewnienie wysokiej jakości kształcenia najczęściej utrudniają zmiany w ustawodawstwie dotyczącym kształcenia zawodowego, bariera ta dotyczyła 73,3% szkół. Istotnymi barierami są również braki w wyposażeniu (sprzęt i oprogramowanie komputerowe, wyposażenie pracowni / warsztatów, pomoce naukowe, urządzenia multimedialne) oraz trudności we współpracy z przedsiębiorcami.

W celu zniwelowania powyższych barier podejmowane są przez szkoły i placówki oświatowe działania zorientowane na poprawę dostępności, jakości i efektów kształcenia zawodowego. Poza wsparciem ze środków RPO WZ 2014-2020 działania te to przede wszystkim: organizacja spotkań z przedsiębiorcami / praktyki lub wizyty w zakładach pracy, doposażenie lub modernizacja wyposażenia pracowni / warsztatów, podnoszenie kwalifikacji nauczycieli, organizacja dodatkowych zajęć związanych z przedmiotami zawodowymi oraz zapewnianie dodatkowych szkoleń dla uczniów.

STRUKTURA WSPARCIA EDUKACJI ZAWODOWEJ

W ramach RPO WZ 2014-2020 oferowane było wsparcia współfinansowane ze środków EFRR, w ramach którego możliwa była realizacja inwestycji w infrastrukturę szkolnictwa zawodowego oraz wsparcie o charakterze „miękkim” współfinansowane ze środków EFS, w ramach którego możliwa była między innymi, organizacja szkoleń, praktyk czy doposażenie szkół.

Wsparcie infrastrukturalne (EFRR)

- Działanie 9.8 Infrastruktura szkolnictwa zawodowego
- Działanie 9.9 Infrastruktura szkolnictwa zawodowego w ramach KS

Wsparcie o charakterze "miękkim" (EFS)

- Działanie 8.6 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego
- Działanie 8.7 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Strategii ZIT dla SOM
- Działanie 8.8 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Strategii ZIT dla K-K-BOF
- Działanie 8.9 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach KS

GŁÓWNE GRUPY ODBIORCÓW WSPARCIA

Wsparcie infrastrukturalne (EFRR)

szkoły / placówki kształcenia zawodowego

Wsparcie o charakterze "miękkim" (EFS)

szkoły / placówki kształcenia zawodowego

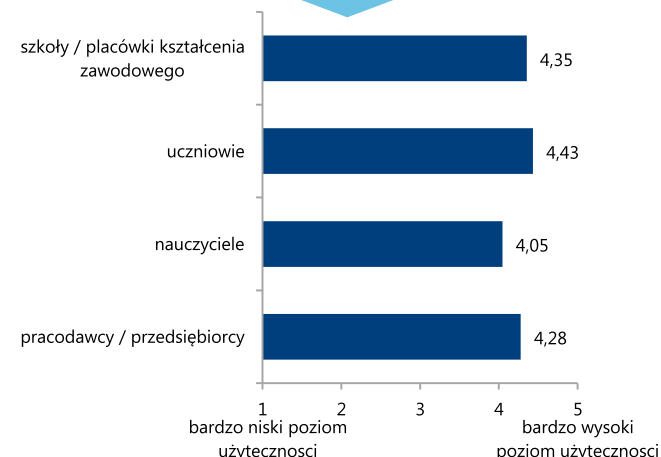
uczniowie

nauczyciele i instruktorzy praktycznej nauki zawodu

osoby pracujące

UŻYTECZNOŚĆ WSPARCIA

Realizatorzy projektów wysoko ocenili użyteczność wsparcia dla szkół / placówek kształcenia zawodowego, uczniów, nauczycieli oraz pracodawców / przedsiębiorców. Dla każdej z wymienionych grup odbiorców wsparcia średnia ocena użyteczności przekracza 4 na skali 1-5. Wysoką użyteczność wsparcia potwierdzili w swoich ocenach również sami odbiorcy wsparcia.

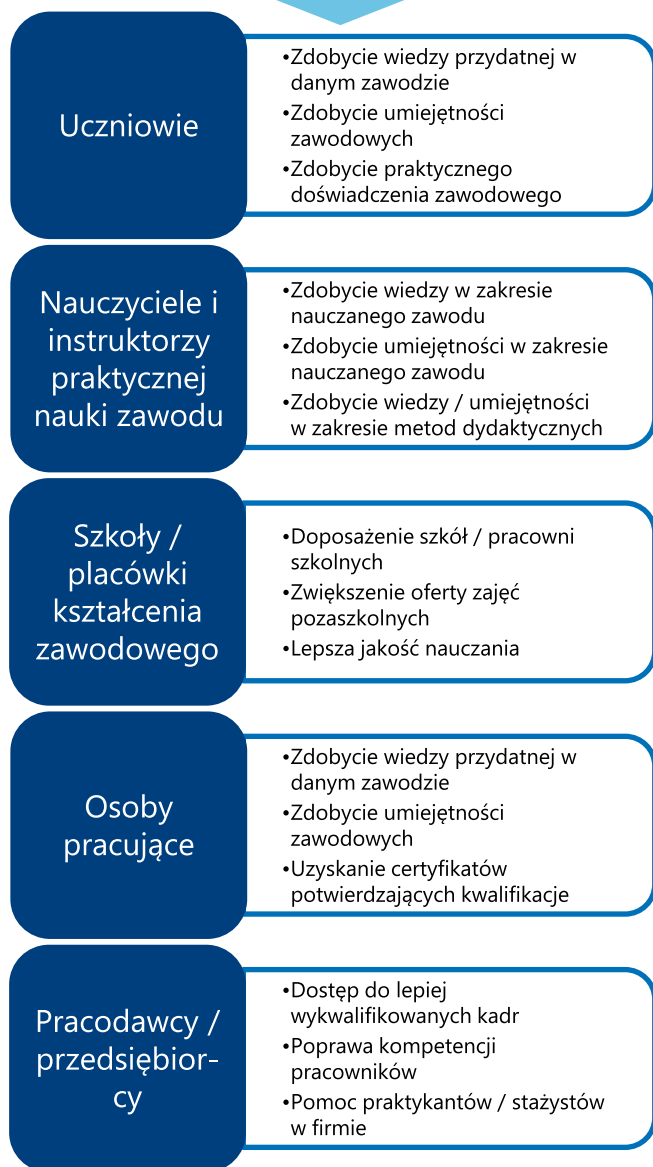
ADEKWATNOŚCI EDUKACJI ZAWODOWEJ DO POTRZEB REGIONALNEGO RYNKU PRACY

W ramach prowadzonych analiz zidentyfikowano powiązanie potrzeb rynku pracy w województwie zachodniopomorskim oraz popularnością poszczególnych kierunków nauczania w szkołach kształcenia zawodowego oraz częstością wspierania określonych grup zawodowych przez wnioskodawców projektów dotyczących kształcenia zawodowego RPO WZ 2014-2020. Mechanizm uzupełniania niedoborów na rynku pracy zdaje się najlepiej funkcjonować wobec zawodów informatycznych, programistycznych, gastronomicznych, hotelarskich, fryzjerskich, związanych z mechaniką pojazdów, elektryką czy sprzedażą. Istnieją jednak potrzeby, które nie są zaspokajane, kiedy istnieje zapotrzebowanie na określony zawód, a nie pojawia się on często zarówno jako element oferty kształcenia szkół i placówek kształcenia zawodowego, jak i element projektów. Dobrym przykładem są tu przetwórcy ryb lub operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok.

Według wyników badań jakościowych przedsiębiorcy postrzegają ofertę kształcenia zawodowego jako nieadekwatną do swoich potrzeb i oczekiwań oraz nie w pełni dostosowaną do specyfiki regionalnej. Sygnalizowane przez przedsiębiorców problemy nie dotyczą wyłącznie wsparcia w obszarze edukacji zawodowej realizowanego w RPO WZ 2014-2020, ale ogólnych relacji pomiędzy sektorem przedsiębiorstw oraz systemem edukacji zawodowej.

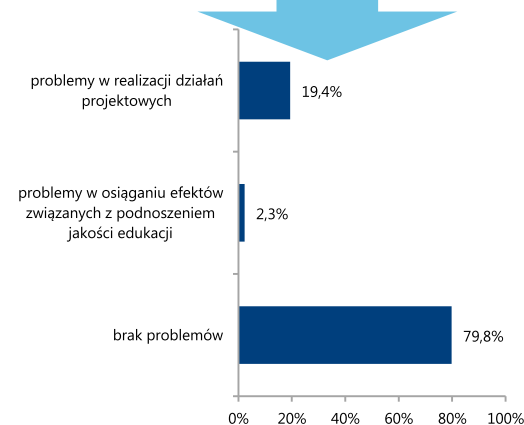
EFEKTY WSPARCIA

Przedstawiciele poszczególnych grup odbiorców w wyniku otrzymanego wsparcia najczęściej uzyskiwali efekty o następującym charakterze:

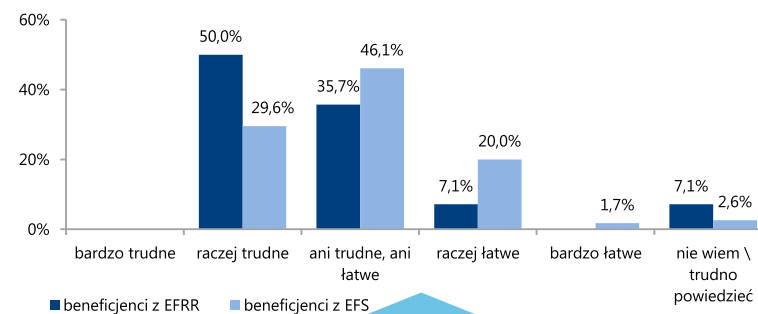

PROBLEMY REALIZACYJNE

Większość - blisko 80% realizatorów projektów nie napotykało problemów w trakcie realizacji projektów. Prawie 1/5 beneficjentów napotykała problemy w realizacji działań projektowych. Zdecydowanie rzadziej występowały problemy w osiągnięciu w osiągnięciu efektów związanych z podnoszeniem jakości edukacji - dotyczyło to 2,3% badanych realizatorów projektów.

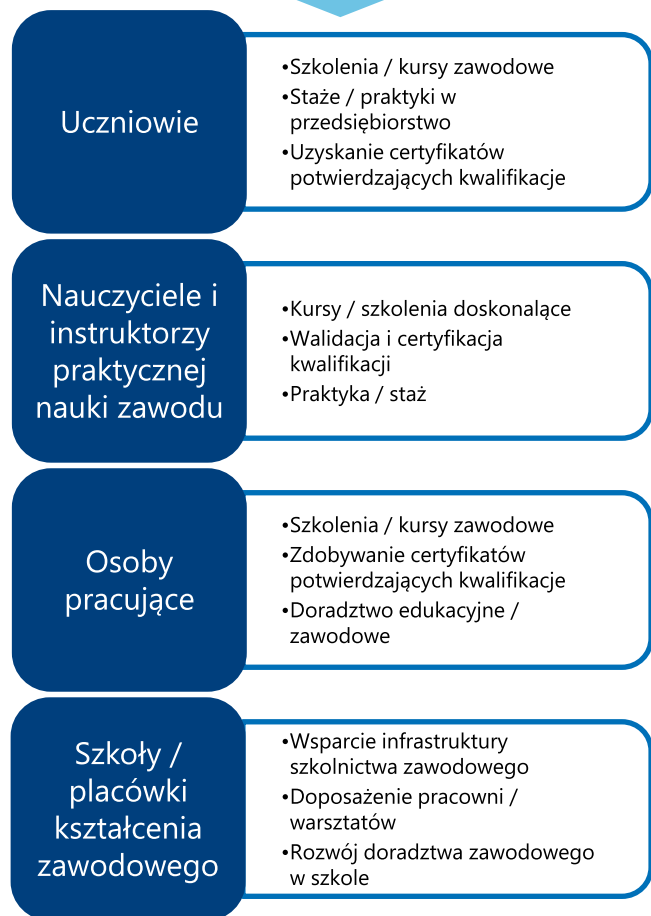
Głównym problemem są trudności w obszarze zamówień publicznych w ramach realizowanych projektów. Bariera ta dotyczy przedsięwzięć w ramach obu funduszy, choć w większym stopniu EFRR. Z kolei specyfiką projektów bazujących na współfinansowaniu ze środków EFS jest występowanie problemów związanych z takimi kwestiami jak: rekrutacja uczestników, współpraca z przedsiębiorcami czy zmiana sytuacji / zbyt długi okres pomiędzy etapami aplikowania i realizacji projektu.

Wśród beneficjentów z EFS najczęściej dominowało przekonanie, iż uzyskanie dofinansowania nie jest ani trudne, ani łatwe (46,1%), z kolei beneficjenci z EFRR najczęściej wskazywali, iż uzyskanie dofinansowania jest raczej trudne. W obu badanych grupach rzadko wskazywano na łatwość uzyskania wsparcia.

TRAFNOŚĆ WSPARCIA

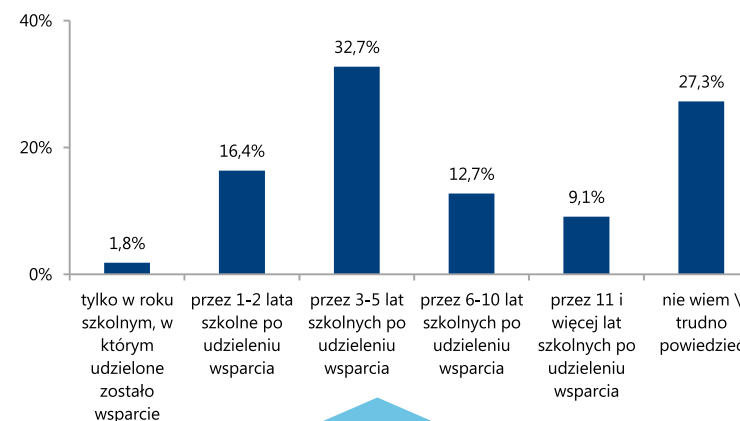
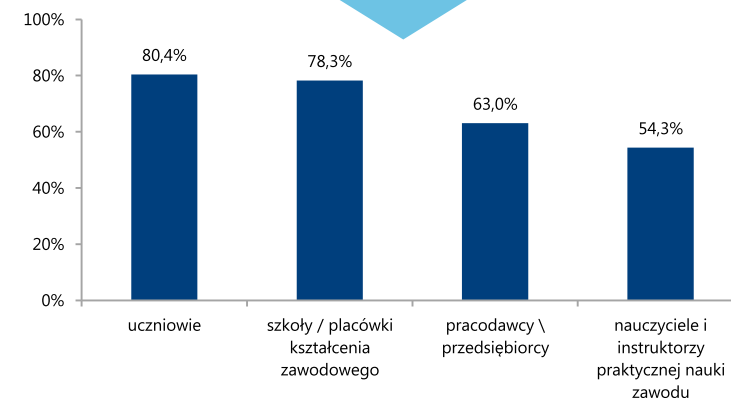
Do poszczególnych grup odbiorców najczęściej kierowane było wsparcie o następującym charakterze:

Uczniowie, nauczyciele, instruktorzy praktycznej nauki zawodu, osoby pracujące, dyrektorzy szkół / placówek kształcenia zawodowego oraz realizatorzy projektów w badaniach ilościowych wysoko ocenili dopasowanie poszczególnych form wsparcia do swoich potrzeb.

EFEKTY WSPARCIA

Zgodnie z informacjami udzielonymi w badaniu przez realizatorów projektów najczęściej przyczyniały się one do uzyskania efektów przez uczniów (80,4% projektów) oraz szkoły / placówki kształcenia zawodowego (78,3% projektów). Rzadziej efekty uzyskiwali pracodawcy / przedsiębiorcy (w 63,0% projektów) oraz nauczyciele i instruktorzy praktycznej nauki zawodu (w 54,3% projektów).

Dyrektorzy szkół i placówek kształcenia zawodowego oceniając przewidywaną trwałość uzyskanych efektów najczęściej (prawie 1/3 badanych) wskazywali, iż efekty będą odczuwalne przez 3-5 lat szkolnych po udzieleniu wsparcia. Na odczuwalność efektów przez 1-2 lata szkolne wskazało 16,4% badanych dyrektorów, a 12,7% z nich opowiedziało się za odczuwalnością efektów przez 6-10 lat.